

دانشکده مهندسی برق

تکلیف کامپیوتری درس بازشناسی آماری الگو، سری پنجم

استاد

دکتر ابریشمی مقدم

نیمسال اول ۱۴۰۵-۱۴۰۴

مهلت تحویل: ۱۴۰۴/۱۰/۱۵

با سلام و آرزوی شادی، موفقیت و سلامتی؛

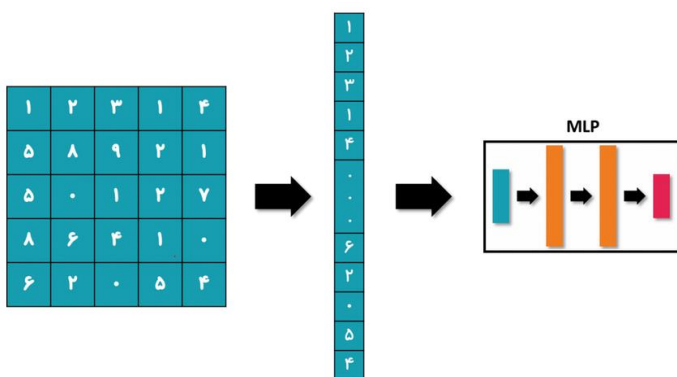
لطفا در تحویل پاسخ‌های خود موارد زیر را مدنظر داشته باشید:

- فقط برنامه‌هایی که به زبان ترجیحا پایتون و یا متلب باشند قابل قبول خواهند بود.
- تحویل همزمان گزارش و کدها الزامی است.
- گزارش باید شامل خروجی‌های کدهای نوشته شده باشد، که موارد خواسته شده در سوالات هستند و سایر توضیحات خواسته شده دیگر در متن سوالات نیز پاسخ داده شود (از آوردن کد در گزارش خودداری کنید).
- لطفا کدهای برنامه به صورت ماجولار و همراه با توضیحات کافی باشند؛ طوری که بخش‌های مختلف برنامه کاملاً قابل تفکیک بوده و اجرا و ارزیابی هر بخش توسط کاربر به آسانی و بدون نیاز به ورود به جزئیات برنامه میسر باشد.
- فایل تحویلی پاسخ شما باید تنها یک فایل زیپ، تحت عنوان "SPR_CHW5_Student ID" محتوی دو پوشه باشد. گزارش خود را در پوشه اول با عنوان "Report" و کدهای خود را ترجیحا به فرمت Jupyter Notebook در پوشه "Codes" قرار دهید.
- با این که همکاری، مشورت، و استفاده از ابزارهای کمکی در حل سوالات پیشنهاد می‌شود، حتماً به صورت مستقل به نوشتن کدها و گزارش بپردازید.
- ممکن است از دانشجویی خواسته شود در زمانی که تعیین خواهد شد جزئیات کدش را در جلسه‌ای مجازی توضیح دهد، نتایج را تحلیل کند و حتی تغییراتی در پارامترهای کد اعمال کند. در صورتی که دانشجویی تمرین را تحویل داده باشد اما نتواند کد خود را توضیح دهد و یا تغییراتی روی آن اعمال کند، و یا اینکه کد یا گزارش تحویلی به پاسخ دیگران شباهت غیرمنطقی داشته باشد، نمره تمرین صفر لحاظ شده و نمره‌ای منفی هم لحاظ خواهد شد.
- در صورت وجود هرگونه سوال یا ابهام، مشکل مربوطه را با آی دی تلگرام زیر در میان گذارید:

@omid_Emaa

1 - CNN For Classification

در این تمرین به پیاده سازی یک شبکه عصبی کانولوشنی یا همان CNN برای طبقه بندی دیتاست KMNIST که در تمارین قبلی با آن آشنا شدیم می پردازیم. در درس به تفصیل با MLP آشنا شده اید. حال فکر می کنید تفاوت آن ها در چیست؟ تفاوت در ورودی است، مثلاً تصویر، تصاویر معمولاً به شکل یک ماتریس دوبعدی از اعداد نمایش داده می شوند. هر درایه در این ماتریس دوبعدی معادل با یک پیکسل هست. اگر یک تصویر 100×100 داشته باشیم، یعنی ۱۰۰۰۰ پیکسل داریم که به صورت دوبعدی کنار هم دیگر نشسته اند. حال تصور کنید بخواهیم یک لایه ورودی برای این ۱۰۰۰۰ پیکسل بسازیم؛ باید ۱۰۰۰۰ نورون برای لایه ورودی شبکه MLP در نظر بگیریم. اضافه کردن نورون و لایه بیشتر به این شبکه MLP باعث می شود شبکه ما شامل حجم بزرگی از پارامترها شود، محاسباتش هزینه بر باشد و البته Overfitting اتفاق بیفتد.

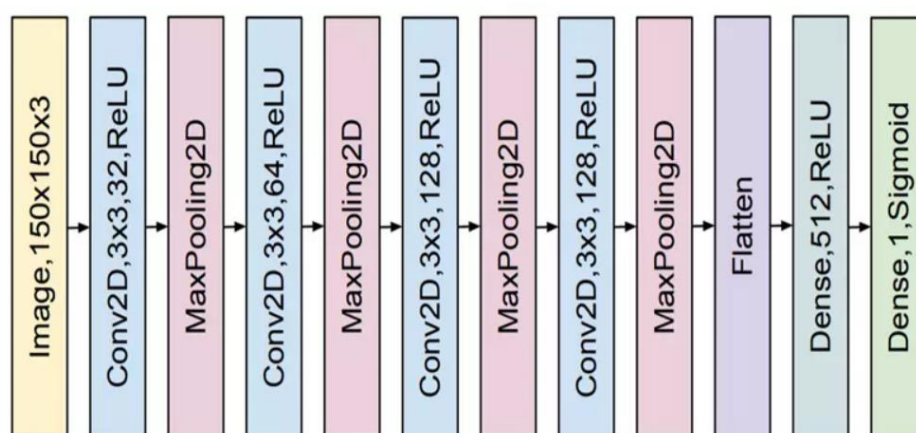
حالا نقطه قوت شبکه CNN چیست؟ این شبکه ها به گونه ای طراحی شده اند که برای ورودی های با ساختار ماتریسی (دوبعدی و سه بعدی) به خوبی کار می کنند. شبکه MLP، ساختار داده های ورودی را عوض می کند و یک ماتریس دوبعدی 100×100 را تبدیل به یک بردار به ابعاد ۱۰۰۰۰ می کند. اما شبکه CNN ساختار ورودی را عوض نمی کند و به ارتباط بین پیکسل های همسایه اهمیت می دهد.

چرا باید به ارتباط بین پیکسل های همسایه اهمیت دهیم؟ مگر غیر از این است که از کنار هم قرار گرفتن تعدادی پیکسل در راستای سطر و ستون یک تصویر مشخص تشکیل شده است؟ بنابراین، مهم است که ساختار تصویر یا ورودی را عوض نکنیم (تبدیل به بردار نکنیم) و همان ورودی اصلی را به شبکه بدهیم. دقیقاً همان کاری که شبکه CNN انجام می دهد.

در شکل زیر یک مثال ساده از معماری شبکه عصبی کانولوشن نشان داده شده است. شبکه کانولوشن معمولاً از بلوک های مختلفی تشکیل شده است. لایه ها یا بلوک های مختلف در شبکه CNN عبارتند از:

- لایه ورودی (Input layer)

- لایه کانولوشن (Convolutional layer)
- لایه غیرخطی (Non-linear activation function) (معمولا تابع غیرخطی را همراه با لایه کانولوشنی یکجا نشان می‌دهند)
- لایه پولینگ (Pooling layer)
- لایه تمام متصل (Fully connected layer)

در صورت علاقه برای توضیحات بیشتر میتوانید به این [لینک](#) مراجعه کنید. همانطور که پیشتر گفته شد در این تمرین قصد داریم CNN را بر روی مجموعه داده KMNIST پیاده‌سازی کنیم.

بارگذاری مجموعه داده:

مجموعه داده KMNIST را با استفاده از فریم‌ورک انتخابی خود بارگذاری نمایید. به منظور کاهش زمان اجرا، مجاز هستید تنها از N نمونه‌ی اولیه (برای مثال ۱۰۰۰ یا ۲۰۰۰ تصویر) استفاده نمایید. مقدار N باید در گزارش ذکر شود. پیش‌پردازش‌های لازم را انجام دهید، از جمله: تبدیل داده‌ها به نوع عددی مناسب (float) و نرمال‌سازی داده‌ها و همچنین اطمینان از شکل صحیح ورودی تصاویر. برای هر کلاس، یک نمونه نمایش دهید و تعداد نمونه‌های موجود در هر کلاس را گزارش کرده و در مورد توازن یا عدم توازن کلاس‌ها توضیح دهید.

پیاده سازی CNN:

با استفاده از لایه‌های آماده‌ی چارچوب انتخابی، یک شبکه‌ی کانولوشنی طراحی نمایید که دارای ویژگی‌های زیر باشد: حداقل دو لایه‌ی کانولوشن - استفاده از Batch Normalization - استفاده از Dropout به‌منظور کاهش overfitting - لایه‌ی خروجی متناسب با ۱۰ کلاس MNIST

استفاده از توابع آماده‌ی کتابخانه‌ها مجاز است و نیازی به پیاده‌سازی دستی مراحل آموزش یا بهینه‌سازی نیست

تنظیم فرآیند آموزش:

- یک optimizer مناسب (مانند Adam یا SGD) انتخاب کنید و به طور خلاصه توضیح دهید.
- تابع هزینه‌ی مناسب (Cross Entropy) را مشخص نمایید.
- مقادیر hyperparameter ها شامل learning rate, batch size و تعداد epoch ها را تعیین و در گزارش ذکر کنید.

ارزیابی مدل با روش Hold-out:

- مشابه با تکلیف کامپیوتری ۴، داده‌های train را به دو بخش train و validation تقسیم کنید.
- مجموعه داده test را کاملاً کنار گذاشته و در هیچ‌یک از مراحل تنظیم مدل از آن استفاده نکنید.
- مدل را آموزش داده و نمودارهای Loss و Accuracy بر حسب epoch را برای دو بخش train و validation رسم نمایید.
- پس از پایان آموزش، مدل نهایی را تنها یکبار روی مجموعه داده test ارزیابی کرده و موارد زیر را گزارش دهید:

- Accuracy
- Confusion Matrix
- دقت هر کلاس یا Per-class accuracy

```
[Hold-out] Confusion Matrix:
[[963  4  2  0 20  2  0  5  1  3]
 [ 1 949  3  1  6  2 19  3  2 14]
 [ 6  2 902 34  7  8 24  6  6  5]
 [ 0  1  5 978  1  7  4  2  2  0]
 [15  5  2  2 949  2  2  3 15  5]
 [ 1  3 25  7  3 942  6  2  5  6]
 [ 2  4  9  2  1  0 981  0  0  1]
 [ 1  0  2  0  2  0  1 983  1 10]
 [ 2  5  4  7  2  1  2  0 975  2]
 [ 3  1  2  0  5  2  4  2  1 980]]
[Hold-out] Per-class accuracy: [0.963, 0.949, 0.902, 0.978, 0.949, 0.942, 0.981, 0.983, 0.975, 0.98]
[Hold-out] TEST accuracy: 0.9602
```

خروجی نمونه

ارزیابی مدل با روش K-Fold Cross Validation :

مانند قبل مجموعه داده test را کنار گذاشته و تنها روی داده های train ، اعتبارسنجی را انجام دهید از K برابر با ۱۰ استفاده کنید. در هر فولد مدل را آموزش دهید و مقدار accuracy روی داده ی اعتبارسنجی را گزارش نمایید. این کار را برای چندین مجموعه های پارامتر انجام داده و بهترین مجموعه را انتخاب کنید.

- با استفاده از بهترین مجموعه انتخاب شده، مدل نهایی را آموزش دهید.

- مدل را تنها یک بار روی مجموعه داده test ارزیابی کنید.

- نتایج به دست آمده را با نتایج روش Hold-out مقایسه نمایید.

راهنمایی : اگر با k-fold به نتایج خوبی نمی رسید میتوانید از stratified k-fold استفاده نمایید.

(امتیازی + ۱۰٪) سعی کنید به دقت تست بالای ۹۰ درصد دست پیدا کنید.

(امتیازی + ۲۰٪) سعی کنید به دقت تست بالای ۹۵ درصد دست پیدا کنید.

"موفق باشید"